MAATALOUS

Navettaa on jo laajennettu, mutta ympäristölupaa ei heru aiotulle lehmämäärälle, jos lannanlevitysalaa ei saada lisää. **ISÄNTÄ JUHA KORTESALMI, RANUA**

Turvemaiden raivauskielto estäisi tilojen laajentamisen

Viljelijät vastustavat EU-komission suunnitelmaa kieltää turvemaiden raivaus pelloiksi. Kielto estäisi kotieläintilojen kehittämisen suuressa osassa Suomea.

EU-komissio ajaa turvemaiden raivauskieltoa leikatakseen maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä. Viljelijöiden järkytykseksi Suomi tukee esitystä, jonka on määrä astua voimaan jo vuonna 2014.

Toiminnanjohtaja **Juha Lappalainen** MTK-Keski-Suomen tuottajaliitosta ihmettelee hallituksen innokkuutta heikentää kotieläintilojen toimintaedellytyksiä Lapissa, Kainuussa ja Pohjanmaalla.

Komission papereissa puhutaan ensimmäisen kynnön kiellosta, mutta Suomi ajaa kieltoa myös muun muassa jyrsinnälle.

Investointi menee hukkaan

Maitotilan isäntä **Juha Kortesalmi** Ranualta arvioi, että esitys pysäyttäisi karjatilojen kehittämisen Pohjois-Suomessa. Hän ja kolme muuta viljelijää marssivat eilen eduskunnan ympäristövaliokunnan eteen kertomaan huolensa.

Kortesalmi valaisi valiokuntaa omasta tilanteestaan. Hän ehti investoida navetan laajennukseen ennen kuin sai kuulla uhkaavasta raivauskiellosta.

Toteutuessaan kielto estää tilan kehittämisen ja heikentää eläinten hyvinvointia.

”Navettaa on jo laajennettu, mutta ympäristölupaa ei heru aiotulle lehmämäärälle, jos lannanlevitysalaa ei saada lisää.”

Lähimmät mahdolliset vuokrapellot sijaitsisivat 30 kilometrin päässä. Jos tilan omia turvemaita ei voida hyödyntää, rahat uppoavat kuljetuskustannuksiin ja nouseviin pellonvuokriin.

Kortesalmi ihmettelee, eikö perustuslaki kiellä turvemailla toimivien viljelijöiden sorsimista.

Iskee myös luomumaidon tuotantoon

Myös **Juho Rusanen** Sotkamosta ja **Tauno Paakkari** Siikajoelta menettäisivät mahdollisuutensa laajentaa maitotilojensa tuotantoa.

”Haluaisin ostaa pelloksi kelpaavaa maapohjaa. Valtaosa maista on kuitenkin turvemaata”, Paakkari selventää.

Viljelijä **Niclas Sjöskog** Pedersörestä huomauttaa, että kyntökielto rajoittaisi myös luomumaidon tuotantoa. Hän itse haluaisi raivata vielä 10 hehtaaria pelloksi. Jos se ei onnistu, tuotannon kasvattaminen estyy.

Koskee jo 2012 raivattuja peltoja

Lappalaisen mukaan raivauskielto iskee pahiten toimintaansa kehittäviin tiloihin. On saatettu rakentaa navettaa ja ostaa turvemaita, kun ykskaks pamahtaakin voimaan kielto käyttää niitä.

Raivauskielto koskisi takautuvasti 2011 jälkeen käyttöönotettuja maita, eli tässä vaiheessa ei kannata enää rynnätä raivauspuuhiin.

Lappalaisen mukaan ehto tulisi kaikille pinta-alatuille ja EU:n eläinpalkkioille. Vain kansalliset kotieläintuet jäävät esityksen ulkopuolelle. Sanktiot koskevat tilan koko peltoalaa eivätkä sitä peltoalaa, jolla täydentävää ehtoa rikotaan.

Sanktiot voivat nousta rajuiksi, jos koko tilan tukimäärää leikataan vuonna 2014.

Kärpäsenkakka suuressa meressä

Turvemaiden raivauskielto koskee EU:ssa lähinnä Suomea ja vähemmässä määrin Ruotsia. Lappalaisen arvion mukaan turvemaita raivattaisiin Suomessa pelloiksi joitakin kymmeniä tuhansia hehtaareja seuraavien kymmenen vuoden aikana.

EU:n maatalouden kasvihuonekaasupäästöistä niiden osuus on ehkä prosentin sadasosia.

”Ilmastonmuutoksen kannalta oleellisempaa olisi edistää maatalousperäisen biokaasun tuotantoa”, Kortesalmi pohtii.

KATJA KOLJONEN

PEKKA FALI

Kunta kaivatti pellon laitaan viemärin. Siltä jäljeltä kasvipeitteisyys puuttuu muutamien neliöiden alueelta, Seppo Pietilä näyttää.

Tukea leikataan kovin kevyesti

Seppo Pietilän mielestä tarkastajat näkevät paljon vaivaa löytääkseen virheitä

HAUKIPUDAS (MT)

”On tämä melkoista pelleilyä ja ajanhaaskausta”, puuskahtaa haukiputaalainen **Seppo Pietilä**. ”Tarkastajilla on paljon aikaa ja harrastusta löytää pienikin virhe, jolla viljelijän saamia tukia voitaisiin leikata.”

Pietilän tilalla Haukiputaan Kellossa leikkuri on iskenyt tänä syksynä jo kahdesti – molemmilla kerroilla Pietilän mielestä tarpeettomasti.

Perinnebiotooppitukeen oikeutetulla lohkolla tarkastaja huomasi pienen vajauksen kasvipeitteisyydessä. Tukea ilmoitettiin leikattavan 17 prosenttia koko 2,5 hehtaarin alalta.

Jos kasvipeitteisyys puuttuu, niin tukea pitää varmaankin leikata, Pietilä myöntää. Tässä tapauksessa puutteet eivät kuitenkaan olleet viljelijän vallassa.

Kunta kaivatti pellon laitaa pitkin viemärin. Siltä jäljeltä maa on savipinnalla muutamien neliöiden alueelta.

» Jos olisi hiljaa tyydytty osaamme, niin vahinko olisi jäänyt meille. «

SEPPO PIETILÄ

Pietilän mukaan kunnan palkkaaman konsultin olisi pitänyt sopia elykeskuksen kanssa, miten kaivu toteutetaan.

”Sopimatta oli jäänyt. Nyt kunta lupaa korvauksen, kun kuuli, että tästä nousee kiista. Jos olisi hiljaa tyydytty osaamme, niin vahinko olisi jäänyt meille.”

Riistapellolle löytyi pykälä

Toisessa tapauksessa elykeskuksen tarkastaja ilmoitti riistapellon tuen menetyksestä. Pelto oli muuten asianmukainen, mutta se oli puitu.

Asiaa ei auttanut, että sato luovutettiin korvauksetta metsästysseuran käyttöön ja luovutuksesta saatiin myös todistus.

”Siihen löytyi pykälä, jonka mukaan tuki voitiin leikata pois”, Pietilä ihmettelee.

Elykeskuksen tarkastaja, joka Pietilän tilalla kävi, kertoo, ettei voi kommentoida keskeneräistä tapausta. Yleisellä tasolla tarkastaja myöntää, että riistapellon ympäristötuki menetetään, jos sato korjataan ja kuljetetaan pois lohkolta.

Puinti on sallittua, mutta pois satoa ei saa viedä. Siinä on raja.

Pietilä epäilee, että alun perinkin oli tarkoitus saada leikattua tukea jollakin perusteella. Ensin perusteena oli, ettei lohkolla ole tarpeeksi kasvustoa. Kun sitä löytyi lähemmässä tarkastelussa aivan riittävästi, keksittiin uusi peruste.

Kuka jaksaa tällaista?

Pietilän tilalla on tehty sukupolvenvaihdos, ja Seppo Pietilä sanoo itseään eläkeläiseksi. Hänellä on nyt aikaa tutkia päätöksiä ja valittaa niistä. Työssä aktiivisesti olevilla tilanne on toinen.

”Miten ketään voi tällä tavalla kuormittaa?” Pietilä kysyy.

”Jos on vaikka maitotilallinen, niin siinä on työtä aivan tarpeeksi, kun hoitaa tilan ja lehmät. Näiden tarkastusten ja pykälien kanssa tappelu on aivan ylimääräistä.”

JOUKO RÖNKKÖ

Riistapellon sai puida, mutta satoa ei saanut siirtää pois lohkolta – edes maksutta ja riistan ruuaksi. Virhe maksoi ympäristötuen verran.

Kiellot ja huomautukset lannoitevalvonnassa vähenivät

Lannoitevalmisteiden laatu oli viime vuonna edellisvuosia parempi, Eviran valvontaraportti kertoo.

Lannoitevalmisteiden laatua ja sisältöä tutkittiin 375 näytteestä yhteensä 2 165 eri analyysillä.

Huomautuksia annettiin 9,1 prosentille analyysituloksista, kun vastaava osuus vuonna 2010 oli 12,7 prosenttia.

Tuotevalvonnassa käyttö- tai markkinointikielto annettiin 20 tuote-erälle. Tavallisimmat kieltoperusteet olivat sallitun rajan ylittävä haitallisen metallin pitoisuus ja sallitun rajan ylittävä Escherichia coli -pitoisuus. Myös salmonellan perusteella annettiin muutama kielto.

Liian suuren kadmiumpitoisuuden takia kiellettiin yksi Belor Agron 1300 tonnin NPK-erä ja yksi Plantagenin yleislannoite-erä.

Tuhkille eniten kieltoja

Valtaosa haitallisten metallien takia annetuista kielloista kohdistui tuhkavalmisteisiin ja mikrobien takia annetuista kompostivalmisteisiin.

Muita kieltojen perusteita olivat sisämarkkinakaupan ilmoitusmenettelyn laiminlyönti ja lainsäädännön edellyttämän laitoshyväksynnän puuttuminen tuotteen valmistajalta.

Tuoteselostehuomautus annettiin 57 lannoitevalmistenäytteelle vuonna 2011. Useimmiten syynä oli tuoteselosteessa ilmoitettavaksi säädetyn tiedon puuttuminen tai tuoteselosteen puuttuminen kokonaan.

Valvonnan tulokset löytyvät Eviran verkkosivuilta *www.evira.fi*.

MT

MMM:n selvitysmies esittää luomuvalvonnan yksityistämistä

Maa- ja metsätalousministeriön asettama selvitysmies **Sampsa Heinonen** esittää, että luomuvalvonta yksityistettäisiin tai siirrettäisiin kokonaan Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran vastuulle.

Luomuvalvonta on syytä järjestää uudestaan, koska valtio vähentää varoja elykeskuksilta samaan aikaan, kun luomutuotannon määrä kasvaa.

Heinonen arvioi, että luomuvalvonnan resurssien tarve kasvaa noin 50–80 prosenttia vuoteen 2020 mennessä.

Uusia resursseja saataisiin varmimmin yksityistämällä valvonta, Heinonen toteaa 15. lokakuuta julkaistussa selvityksessä. Yksityiset organisaatiot valvovat luomua useimmissa EU-maissa, kuten Ruotsissa.

Mikäli luomuvalvonta olisi Eviran vastuulla, sen hoitaisivat viraston alueelliset toimipisteet.

Yksityistämismallissa valvontaa tekisi joko tarkoitusta varten perustettava valtionyhtiö tai yksityinen tarkastuslaitos.

Valtionyhtiön etu on, että se voidaan lailla velvoittaa tarjoamaan valvontapalveluita koko maassa. Lisäksi voidaan päättää sen perimistä tarkastusmaksuista.

Valvonnan yksityistäminen avaisi mahdollisuuden kilpailulle. Muun muassa tarkastusmaksujen suuruus määräytyisi markkinoilla. Tästä on myönteisiä kokemuksia esimerkiksi Ruotsista, Heinonen kertoo.

Yksityisiin tarkastuslaitoksiin perustuvassa valvontajärjestelmässä on aina tehtäviä, jotka jäävät viranomaisille. Tällaisia ovat esimerkiksi päättäminen markkinakielloista tai valvonnasta erottaminen.

Riippumatta valvontajärjestelmästä lisäsertifikaattien edellyttämät tarkastukset pitäisi voida tehdä muiden luomutarkastuskäyntien yhteydessä, Heinonen linjaa.

Kaikki elintarvikeketjun luomutuotteita tuottavat ja käsittelevät toimijat kuuluvat luomuvalvontaan.

Toimijoille maksullinen luomutarkastus tehdään vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Nykyään elykeskukset vastaavat maataloustuotannon luomuvalvonnasta ja Evira hoitaa valmistuksen ja maahantuonnin valvonnan. Lisäksi Valviralle kuuluu luomualkoholijuomiin liittyviä valvontatehtäviä.

Tulli valvoo EU:n ulkopuolisista maista tuotavien luonnonmukaisesti tuotettujen maataloustuotteiden, elintarvikkeiden, rehujen, alkoholijuomien, kylvösiementen ja taimiaineiston tuontia.

MAIJA ALA-SIURUA

LUOMUTUOTANTO

Valvottavaa riittää

Maatiloista luomussa on seitsemän prosenttia ja peltoalasta yhdeksän prosenttia.
Luomutiloja on 4 300. Niistä 350 on aloittanut tänä vuonna.
Keskipinta-ala on noin 48 hehtaaria.
Luomueläimiä pidetään noin 700 tilalla.
Luomueläintilan keskikoko oli viime vuonna 34 lypsylehmää, 37 emolehmää, 200 lihasikaa, 2 700 kanaa tai 110 uuhta.
Kasvihuoneissa viljellään luomukasviksia noin 80 000 neliömetrillä. Alasta kolmannes on kolmen suurimman kasvihuoneyrityksen hallussa.
Tomaatti on tärkein viljelykasvi.
Suomi on Euroopan johtava luomusiitakesienten viljelijä. Merkittävä osa tuotannosta viedään ulkomaille.
Toistaiseksi Suomen luomuvalvontaan ei kuulu yhtään vesiviljelyn harjoittajaa.
Luomuksi sertifioitu luonnonvaraisten syötävien kasvien keruuala on 9 miljoonaa hehtaaria, josta 7,2 miljoonaa hehtaaria on Lapissa. Luomukeruuala on maailman suurin.
Luomuvalvontaan kuuluu noin 550 valmistajaa ja tukkua.

Kotimaiselle luonnonlaidunlihalle kriteerit ehkä jo ensi kesäksi

Kotimaiselle luonnonlaidunlihalle laaditaan parhaillaan tuotantokriteereitä. Ne saattavat valmistua jo ensi kesäksi, arvioi metsäasiantuntija **Panu Kunttu** WWF Suomesta.

Kunttu kuuluu kriteereitä valmistelevaan kahdeksanhenkiseen työryhmään. Siinä on mukana myös kaksi Puustoiset perinneympäristöt -hankkeen neuvojaa sekä edustajat Suomen Lammasyhdistyksestä ja Pihvikarjaliitosta.

Mallia otetaan Ruotsista, missä on myyty sertifioitua luonnonlaidunlihaa (naturbeteskött) yli kymmenen vuoden ajan. Ruotsista poiketen meillä sertifikaatti voidaan myöntää naudan lisäksi myös lampaanlihalle.

Kunttu painottaa, että kriteereillä ei haluta tarpeettomasti lisätä tuottajiin kohdistuvaa byrokratiaa. ”Tavoitteena on luoda mahdollisimman yksinkertainen malli, joka on tuottajille kohtuullinen.”

Luonnonlaidun määriteltävä ensin

WWF ja Tapio järjestivät 14. marraskuuta Helsingissä seminaarin, jossa kerättiin ehdotuksia siitä, millaiset vaatimukset Suomessa asetetaan luonnonlaidunlihalle.

Luonnonlaitumiksi ei lasketa peltoja tai viljeltyjä nurmia. Sen sijaan hyväksytään alueet, jotka täyttävät maatalouden ympäristötuen erityistuen määritelmän perinnebiotoopeista.

Pohdinnan alla on myös se, voidaanko peltojen keskellä olevat metsäsaarekkeet, suojavyöhykkeet tai suojakaistat ottaa mukaan.

Luonnonlaidunmääritelmän pitää olla linjassa sen kanssa, miten vuonna 2014 alkava EU:n uusi maatalouden ohjelmakausi määrittelee luonnonlaitumen, Kunttu täsmentää.

Kotimaista tai luomurehua

Luonnonlaidunlihaa tuottavien eläinten pitää todennäköisesti laiduntaa luonnonlaitumilla vähintään puolet laidunkaudesta.

Sisäruokintakaudella eläinten rehun on oltava kotimaista tai ulkomaista luomurehua. Rehuista vähintään 60 prosenttia on oltava karkearehua. Eläimiä ei saa ruokkia soijarehuilla.

Vaikka luonnonlaidunlihan kriteerit saataisiin valmiiksi kesään mennessä, ei vielä ole tiedossa, milloin suomalainen luonnonlaidunliha tulee myyntiin.

Kaksi suurta kysymystä on vielä täysin auki: kuka sertifikaattia myöntää ja kuka sitä valvoo.

Ruotsissa asialla on tuottajajärjestö LRF:n tytäryhtiö Svensk Sigill, mutta Suomessa ei ole vastaavaa organisaatioita.

Kuluttajat valmiita maksamaan

Kriteerityöryhmän jäsen **Jukka Tobiasson** uskoo, että kuluttajat ovat valmiita maksamaan luonnonlaidunlihasta, vaikka se on tavanomaista kalliimpaa.

”Eettiset asiat ovat yhä merkityksellisempi, samoin eläinten hyvinvointi.”

Ruotsissa luonnonlaidunliha on noin 20 prosenttia tavallista lihaa kalliimpaa.

Vuosittain sitä myydään noin 400 000 kiloa suurimmaksi osaksi yksityisille kuluttajille ICA-ketjun liikkeissä.

MAIJA ALA-SIURUA
www.metsalaidun.fi

MAATALOUDESTA LYHYESTI

Koneremontit vievät ikäviljelijöiden ajan

Yhdysvalloissa tehdyn tutkimuksen mukaan iäkkäiden viljelijöiden työhönsä käyttämä aika kuluu koneremontteihin. Iäkkäät viettävät koneiden seurassa huomattavasti enemmän aikaa kuin nuoret, kirjoittaa Ag Fax -verkkolehti.

Koneiden korjaus on riskialtista työtä, joten ikääntyneiden viljelijöiden tapaturmariski on merkittävä, tutkimusta johtanut professori **Don Voaklander** Albertan yliopistosta korostaa.

”Tämä on erityisen tärkeää tiedostaa niissä perheissä, joissa yli 60-vuotiaat viljelijät osallistuvat tilan töihin.”

Yhdysvalloissa antibioottikapinaa

Yhdysvaltalaiset kuluttajajärjestöt vaativat antibioottien käytön vähentämistä kotieläintuotannossa. Järjestöt pelkäävät, että nykyiset käyttötavat johtavat lääkkeille vastustuskykyisten ja ihmisille vaarallisten taudinaiheuttajien lisääntymiseen.

Liittovaltion terveysviraston CDC:n mukaan resistenssi on yksi maailman pahimmista ihmisten terveyteen kohdistuvista uhista.

”Antibioottien päivittäinen käyttö eläinten ruokinnan yhteydessä on lopetettava”, CDC vaatii.

Viraston mukaan nykykäyttö johtaa kasvaviin kustannuksiin, pidempiin sairaalajaksoihin ja tarpeettomiin kuolemiin. Asiasta kertoo verkkolehti World Poultry.